

Саулукъ, жюрек тынчлыкъ, насып сизге, багъалы тиширыула!

Байрым күн, тотурну ал айы (март), 4, 2022 жыл

№ 23 (21068)

ЗАМАН

Газета издается на балкарском языке с 1924 года

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

Интернет-версия: gazeta.zamankbr.ru
gazeta_zaman

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

КъМР-ни Башчысы

Сөз социал-экономика болумнуну, коронавирус бла халны эмда миллем проектлени юслеринден баргъанды

КъМР-ни Башчысы **Казбек Коков**, республикада социал-экономика болумъя жоралап, оператив көнгөш бардыргъанда. Аңа КъМР-ни Правительствосуну Председатели **Мусукланы Алий**, КъМР-ни Башчысыны Администрациясыны таматасы **Мухамед Кодзоков**, КъМР-де баш федерал инспектор **Тимур Макоев**, правительствуна къаумуу къашхандыла.

Республиканы оноучусу бек алгъя Къабарты-Малкъардан төрт аскерчи Донбассны къоруулау жаны бла энчи операцияны кезиуюнде къуллукъ борчларын толтура туруп ёлгенлерин айтып, алагъя уллу бушу этгенин билдирип, юйорлерине къайгъы сөз бергенди. Жыйылгъанла аланы бир минутуну шош сюелип эсгергендиле. Казбек Коков ёлген аскерчилени юйорлерине не жаны бла да себеплик этерге буоргъанды.

Андан сора КъМР-ни Башчысы Къабарты-Малкъарда Донецк эмда Луганск халкъ республикадан кёчюп келгенлеге гуманитар болушлукъ этиу андан ары бардырылгъанын билдиригенд. Дондагъы Ростовха аш-азыкъ эмда сабилеге бек керекли затла бла экинчи машина кетгенин да айтханды.

-Санкцияяла кючлене бардыла. Биз, федерал эмда регион оноучула, аны алай болурун, не зат сынаргъя тюшеригин билгенбиз. Американы Бирлешик Штатлары, башкытыш къыралла бла организацияла бизге къажау оноула этгенлери бла байламлы къыралны Президенти энчи экономика мадарлары хайырланынуу юсюндөн указгъа къол салгъанды. Правительство санкцияялагъа къажау амалла табуу жаны бла оператив штаб къурагъанды, Россей

Федерацияны инсанларына, бизнесге да себеплик этиуну онглары изленедиле. Санкцияяла энчи адамлагъя кибик, битеу инсанларыбызгъа къажау буруулупдула. Аны себепли халгъа дайым кёз-къулакъ болургъа, регионда рыноклада кибик, саулай экономикада да тутхчулуукъ сакъланырча амалла жаращдырыгъя керекди,- дегенди Казбек Коков.

Андан ары сөз саулукъ сакълауну системасы коронавирус жайылгъан кезиуде къалай ишлөгенини юсюндөн баргъанды. Министр **Рустам Калибатов** бу ауруу жукътъянланы саны азая баргъанын билдиригенд. Артыйкъда аллай саусузла 36 процентте азайгъандыла, «терк болушлукъну» службасын чакъыруула алгъынча къыстуа тюйюлдюле, госпитальлагъа тюшгенле да селейедиле, дегенди.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Билдириу

Жаш тёлю палатагъа – къошакъ сайлаула

Сорлукълары болгъанла бу телефон номерлөгө сөлешигиз: **42-60-84, 40-45-26.**

КъМР-ни Парламентини пресс-службасы.

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламенти Жаш тёлю палатасына къошакъ сайлаула бардыргъанын билдириди эмда окуу юйлени студент биригиулеринден кеслерини келечилерин кёргюзтюрлерин тилейди.

Документле бла биргэ письмо да жибериледи. Копияланы барысында да организацияны мухуру болургъа керекди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Жаш тёлю палатасыны юсюндөн Болумъя тийишшликтеде жаращдырылгъан документле быйыл 16 марта алынып башланадыла. Аланы бу адресге жибериргө неда келтириргө керекди: **Нальчик ш., Ленин пр., 55, 105-чи эм 107-чи кабинетте.**

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы К.В. Коковнун тиширыуланы халкъла аралы кюнү бла АЛГЫШЛАУУ

Къабарты-Малкъарны багъалы тиширыулары!
Сизни Тиширыуланы халкъла аралы кюнү бла алгышшлай-ма! Бу күн биз тиширыу-анағъя, юй бийчеге, ююр от жагъаны сакълагъанлагъа уллу хурметибизни, ыразылыгъызын энтта бир кере билдирирге излейбиз. Сизни хайырыгыздан биз къарыуларык болабыз, жанги жетишмилеге учунабыз.

Сизни билеклигигиз, жюрек жылыулугъүгүз, сабийлеге къайыргъаныгъыз, жылыулу эм ырахат болумланы къурай билген хунеригиз – ала барысы да бек уллу маҳтаугъа тийишшидиле. Аны бла биргэ башха-башха жумушлада да бийикликлөгө жеталасыз. Тюрлю-тюрлю ызлада сизни жетишмилеригиз бла ёхтемленебиз, ол санда маданиятда, илмуда, спортда, устазлыкъ ишде, жамаат жумушлада.

Энчи ыразылыгъымы медик тиширыуларыбызгъа айтыргъа излейиме. Пандемияны кыйын болумларында сиз жюрек халаллыгъыгъызын эм профессионаллыгъыгъызын кёргюзтегенсиз, адамланы жашауларын сакълау жаны бла огъурлу жумушшу тийишлисича тындырасыз.

Багъалы тиширыула! Битеу жюрегимден сизге саулукъ-эсенлик эмда, сөёсюз, тишируу насып тежайиме.

КЪУЛИЙЛАНЫ Къайсын

Жерибизни къызлары

Сизни кёрсек, жарсыу къача,
Кече да, күн да - жарыкъ,
Жашаубузуну къууанчы –
Жерибизни къызлары.

Халкъыбызын ёлмез жаны –
Жерибизни къызлары.

Сиз кёргенде, - наныкъ, дүгүм
Женгил бише, кызырып,
Журтубузуну ариулугъу –
Жерибизни къызлары.

Жерибизни тауларыны
Акълыгъы кёлүгюзде,
Жерибизни сууларыны
Тазалыгъы да - сизде.

Сиз кёргенде, - биченликде
Кырдык бек жашыл бола,
Сиз бир къарасагызы - кёкден
Кете къара буулутла.

Сизни жулдузлагъа, полге
Төнгэтсек да, - тоз бары,
Чыракъ болдугууз хар юйге,
Жерибизни къызлары.

Сиз кёргесиз, - жарыкъ жана
Бу кёкнү жулдузлары,

Эрий къайгы бузлары,
Ёмюрюбюзню къууанчы –
Жерибизни къызлары.

Сөз социал-экономика болумнуну, коронавирус бла халны эмде милләт проектлени юслеринден баргъанды

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Министр билдиригеннеге көре, бююнлюкде бек көркүүлүк инфекцияладан бакъгъан госпитальлада 780 ундурукъ барды, алдан 651 бош түйюндүле. Реанимациялада 76 адам багъылады. ОРВИ-ден ауругъанларына тарыгъып келгенле кёбюрек болгъандыла. Амбулаториялада 7 мингнеге жууукъ адам болушлукъ алады. Арт эки айны ичинде коронавирусдан ауруп, юйлеринде багъылгъан саусузладан 22 мингден асламы дарманла бла жалчытылыннандыла.

Республикада эпидемиология болум игиленгени бла байламлы КъМР-ни Саулукъ сакълау министерствосу 1-чи номерли шахар клиника больницаца къуралгъан госпитальны жабаргъа хазырлана тураты. Андан сора мында башха саусузлагъа багъыу, диспансеризация бардыры да башланырыкъды.

Казбек Коков дарманланы сатып алыу бла байламлы халны дайым контролльда тутаргъа, онкологиядан ауругъанлагъа ол жаны бла энчи эс буургъа буюргъанды. Керекли препаратта алыргъа регионну башчысыны буйругъу бла республикалы бюджетден 600 миллион сом бёлжюнрююкъ. Рустам Калибатов билдиригеннеге көре, керекли дарманла алына турадыла, аланы бир кесеги медицина учреждениялагъа тюшгенди. «Препаралдан кёплери фармацевт рыноклада жокъдула. Аллай кезиуледе министерство федерал ведомство эмде дарманла чыгъарычула, аланы жибериу бла көрөшгенле бла келищимлике ишлейди», -дегенди ол.

Аптекаланы дарманла бла жалчытыну юсюндөн айта, министр ол жаны бла къытлыкъ эсленмегенин чертип айтханды.

Казбек Коков арт күнлөде республиканы жамауатын россейли банклагъа къажау санкцияла тыңгызыз эттирленерин эсертгендени. Мусукланы Алий айтханнга көре, ал кезиуде бизни адамларыбыз, социал сетьледе жайылгъан ётюрюк хапарлагъа ийнанып, ахчаларын банкладан алып башлагъан эдиле. Алай шёндю ол къазаутлыкъ кетгенди, ахчасын алыргъа сюйгеннеге чырмау жокъду.

-Былай къазаут кезиуледе валюта операцияланы бардырыргъа жарамайды. Артда, хар зат шошайса, ахчанг учуз болуп къалыргъа къоркъуулду. Гузабалыкъ хаталыды. Бююнлюкде Российской Федерации болгъан алтын къыстырыкъ финанс системаны тап ишлерин жалчыталлыхъанды, - деп къошханды Казбек Коков.

Кенгешде республиканы рынокларында болумгъа да къараптанды. КъМР-ни про-

мышленность, энергетика эмде сатыу-алыу министри **Шамиль Ахубеков** айтханнга көре, аш-азыкъ эм башха та-варланы, ол санда къуруулуш кереклени да, багъалары күн сайын тинтиледиле. Бююнлюкде аш-азыкъ продуктла, башха товарла да къазаутда алынадыла дерча тюйюндю, багъала да артыкъ бек кётирюмегендиле. Аны бла бирге Краснодар эмде Ставрополь крайладан поставщикле багъала кётирююргө эсертедиле, дегенди министр.

Шамиль Ахубеков багъаланы тинтиу жаны бла штаб къуралгъанын, ары Монополиялагъа къажау федерал службаны, МВД-ны да келечилери киргенделин билдиригендиле. Багъаланы сылтаусуз кётирюгнеге къажау олсагъат мадарла этиллекиле. Казбек Коков багъалагъа, артыкъда аш-азыкъ эмде бек керекли товарланы багъаларына, контроль этинуу къатыландырыргъа буюргъанды. «Бирде тышвалюта ёсгени бла адамла, ахчалары күймез ююн, аш-азыкъ болмагъан товарла: оргтехника, юйде хайырланылычу техника да, алып башлайдыла къазаутдан. Ол бек терсди. Аллай техникин кёп санда Азияда да чыгъарадыла. Ала аны бери жибергенлей турадыла, аны себепли аны кёп санда сатып алгъанын хайыры жокъду», - дегенди ол.

Регионну оночусу аш-азыкъ жаны бла къоркъусуз болу баш магъаналы жумуш болгъанын айырып айтханды. «Битимлени къоруларыкъ амалла, семиргиче, урлукъла да керекдиле. Эл мюлкде ишлегенлөгө тутхучулукъ этинуу битеу онгларын хайырланыргъа тийшилди. Федерал арада да аллай мадарла этиллекиле сакълайбыз. Урлукъ себиүнүн чырмаусуз бардырып ююн, къолдан келгендени аяма兹ъа керекди», - дегенди ол.

КъМР-ни эл мюлк министри **Хасан Сижажев** а ол ишни тап бардырып муратда оператив штаб къуралгъанын билдиригендиле. Ары Эл мюлк министерстнову, агропромышленность комплекси организацияларыны, муниципал къуралыланы администрацияларыны, надзор органланы, тийшили илму учрежденияланы келечилери кирдиле. Бююнлюкде къышлыкъ битимлени байыкъланырыгъа башланнганда, жазлыкъланы урлукълары себиile турады. Муниципалитеттеден келген билдириулеге көре, ала урлукъла бла жюз процентте жалчытылындыла, себиллик материал ГОСТ-ну излемлерине келишеди. Битимлени къорулагъан затла да жетиширчадыла.

-Бир квадрат метрни да къоймазгъа керекди. Урлукъла жетишмегендиле, семиргич-

лени алалмагъанбыз деген сылтаула болмасынла. Санкциялагъа да къарамай, бютон кёп ёсдюрюргө, бютон кёп чыгъарыргъа керекбиз, - дегенди Казбек Коков.

Сөз милләт проектлөгө жетгенде, КъМР-ни Башчысы къырал заказланы барысы да толусунлай тамамланылыргъа керек болгъанларын эсгергенди. КъМР-ни жол мюлк эмде транспорт министри **Аслан Дышеков** быйыл жолланы къуруулушларына 3,9 миллиард сом бёлжюнрююкъ билдиригендиле. Саулай да республикада 60 объектде - 170 километрде – жангырттуу ишиле бардырыллыкъдыла. 850 миллион сом чакълы бирни жер жерледе жоллагъа ремонт этиуге бёлжюргө мурат этиледи. Былай ишлөгө аллай бир ачха биринчи кере къоратылады, дегенди министр.

КъМР-ни Башчысыны буйругъу бла республиканы гитче шахарларына болушлукъ этиллекди. Терекде бла Майскийде ара орамла жангырттыллыкъдыла, ол санда аланы баш къатылары алышындырыллыкъды, кече жарыкъ болурча этиллекди, адамла къоркъмай ётерча мадарла да жарашдырыллыкъдыла. Аллай ишле республиканы башха гитче шахарларында да бардырыллыкъдыла.

КъМР-ни къуруулуш эмде ЖКХ министри **Алим Бербеков** милләт проектледе белгиленингө къуруулуш эмде ремонт ишиле къалай баргъанларыны юсюндөн айтханды. Ол билдиригенича, жети жанги школгъа, Нальчикде жанги жашау тийреледе инфраструктура объектлөгө, республиканы эллериnde бла шахарларында социал объектлөгө көре аукционла бардырыла турадыла. Алгъын башланнган ишиле да болжалларындан кеч къалмай бараадыла, дегенди министр. Аны бла бирге ол бир-бир къуруулуш материалларында эмде оборудование жибериу бла чырмау чыгъарыга боллукъларын да эсертгендиле.

Кенгешни ахырында Казбек Коков былай айтханды: «Бююнлюкде экономикада түбөй баргъан тыйгычлагъа биз терк окъуна эс буургъа, алдан къутуулуну амалларын олсагъат табаргъа керекбиз. Экономикада болсун, системалыкъ къурагъан предприятияларда, энергия бла жалчытыуда, саулукъ сакълауда бла билим берүүде да иш тохтаусуз эмде къуралылуу барырча этерге борчлубуз. Экономикабыз тышындан келген къоркъуулагъа чыдамай къаллыкъ тюйюндю, нек дегенде эл мюлкюбюз, туризмебиз да бардыла, бюджетде да аслам проектни жашауда бардырыргъа иги кесек ахча салыныпды. Ишибизни алгъынча бардырыллыкъбыз, бирде уа андан тири окъуна».

БУШУУ

Ёлген аскерчилени юйюрлерине – къайгъы сөз

КъМР-ни Башчысы **Казбек Коков** официал халлы сайтында республикадан барып аскер борчларын толтургъан кезиуде ёлген аскерчилени юйюрлерине къайгъы сөз бергенди.

«Къабарты-Малкъарны хурметли халкъы! Донбассны къоруулагъан кезиуде ишичи борчларын толтургъан сагъатда, кишиликлерин эм батырлыкъларын көргүзтүп, төттөр жерлешибиз жоюлгъанларын

уллу бушуу этип, жарсып билдиригире тийишлиме.

Жан берген аскерчилени юйюрлерине къайгъы сөз бергенди. «Къабарты-Малкъарны хурметли халкъы! Донбассны къоруулагъан кезиуде ишичи борчларын толтургъан сагъатда, кишиликлерин эм батырлыкъларын көргүзтүп, төттөр жерлешибиз жоюлгъанларын

Жан берген жигитлени хурметтегенди

Донбассны, ол санда Россей Федерациины гражданлары болгъан адамлары къоруулай энчи операцияны кезиуонде ишичи борчларын толтурта жан берген Къабарты-Малкъар Республиканадан аскерчилени 2 марта асырагъандыла. КъМР-ни Башчысы **Казбек Коков** бушуулу жумушлагъа къошулгъанды, къыралларыны къоркъуулугъун сакълап жоюлгъан аскерчилени жууукъ-ахлуларына къайгъы сөз бергенди.

Республиканы оночусу Кенжеден полицияны подполковниги Аслан Сафарбиевич Кештовину, Баксанёнак элден полицияны татата лейтенанты Ренат Русланович Калажоковну, Нальчикден полицияны татата сержантты Альберт Русланович Геховину юйюрлерине къайгъы сөз бергенди. Къайгъы сөз бериргө эм ёлген аскерчилени хурметлерин көрүргө республиканы Парламентини эм Правительствосуну, ветеран организацияларыны, аскер бөлжимлени жууукъ-ахлуларына къайгъы сөз бергенди.

Казбек Коковну алгъын берилген буйругъуна көре, республиканы Правительствосу регион бюджетден хар юйоргө бир миллион сом төлөриди. Андан сора да, республиканы Башчысыны буйругъу бла Къабарты-Малкъардан барып жаралы болгъан аскерчилеге 300 мингишер сом төлөнириди. Алгъын Россейни Миноборонасы да жоюлгъан аскерчилени юйюрлерине миллион сомдан артыкъ төлеулени ётдюрлюклинерин билдиригендиле.

Батырлыкъларына – сый-намыс

Аныuarны жууукъ-ахлуларына түбөп, къайгъы сөз бергенди.

Көргүзтөн батырлыкълары, жигитликлерин ючюн Бачиланы Алим, Ратмир Кудаев эм Этезланы Аныuar Кишиликни орденлерине тийишли болгъандыла (ёлгендөн сора).

Къайгъы сөз бериргө эм ёлген аскерчилени хурметлерин көрүргө республиканы Парламентини эм Правительствосуну, ветеран организацияларыны, аскер бөлжимлени эм право сакълаучу органланы келечилери, жамауат да келгендиле.

Къайгъы сөз бериргө эм ёлген аскерчилени хурметлерин көрүргө республиканы Парламентини эм Правительствосуну, ветеран организацияларыны, аскер бөлжимлени эм право сакълаучу органланы келечилери, жамауат да келгендиле.

Къайгъы сөз бериргө эм ёлген аскерчилени хурметлерин көрүргө республиканы Парламентини эм Правительствосуну, ветеран организацияларыны, аскер бөлжимлени эм право сакълаучу органланы келечилери, жамауат да келгендиле.

Къайгъы сөз бериргө эм ёлген аскерчилени хурметлерин көрүргө республиканы Парламентини эм Правительствосуну, ветеран организацияларыны, аскер бөлжимлени эм право сакълаучу органланы келечилери, жамауат да келгендиле.

Къайгъы сөз бериргө эм ёлген аскерчилени хурметлерин көрүргө республиканы Парламентини эм Правительствосуну, ветеран организацияларыны, аскер бөлжимлени эм право сакълаучу органланы келечилери, жамауат да келгендиле.

Къайгъы сөз бериргө эм ёлген аскерчилени хурметлерин көрүргө республиканы Парламентини эм Правительствосуну, ветеран организацияларыны, аскер бөлжимлени эм право сакълаучу органланы келечилери, жамауат да келгендиле.

Къайгъы сөз бериргө эм ёлген аскерчилени хурметлерин көрүргө республиканы Парламентини эм Правительствосуну, ветеран организацияларыны, аскер бөлжимлени эм право сакълаучу органланы келечилери, жамауат да келгендиле.

Къайгъы сөз бериргө эм ёлген аскерчилени хурметлерин көрүргө республиканы Парламентини эм Правительствосуну, ветеран организацияларыны, аскер бөлжимлени эм право сакълаучу органланы келечилери, жамауат да келгендиле.

Къайгъы сөз бериргө эм ёлген аскерчилени хурметлерин көрүргө республиканы Парламентини эм Правительствосуну, ветеран организацияларыны, аскер бөлжимлени эм право сакълаучу органланы келечилери, жамауат да келгендиле.

Къайгъы сөз бериргө эм ёлген аскерчилени хурметлерин көрүргө республиканы Парламентини эм Правительствосуну, ветеран организацияларыны, аскер бөлжимлени эм право сакълаучу органланы келечилери, жамауат да келгендиле.

Къайгъы сөз бериргө эм ёлген аскерчилени хурметлерин көрүргө республиканы Парламентини эм Правительствосуну, ветеран организацияларыны, аскер бөлжимлени эм право сакълаучу органланы келечилери, жамауат да келгендиле.

Къайгъы сөз бериргө эм ёлген аскерчилени хурметлерин көрүргө республиканы Парламентини эм Правительствосуну, ветеран организацияларыны, аскер бөлжимлени эм право сакълаучу органланы келечилери, жамауат да келгендиле.

Къайгъы сөз бериргө эм ёлген аскерчилени хурметлерин көрүргө республиканы Парламентини эм Правительствосуну, ветеран организацияларыны, аскер бөлжимлени эм право сакълаучу органланы келечилери, жамауат да келгендил

ПАРЛАМЕНТ

«Халкъыбыз биригиулюкню, билеклик этиуню юлгюсүн көргөзтгенди»

КъМР-ни Парламентини кезиуло пленар жыйылыуунда депутатта Конституцияга төзетиулени сюзендиле, муниципал къулукъну юсунден законну проектине къарагъандыла. Битеу да бирге депутатта жыйырмагъа жуукъ сорууну тингендиле. Аны Парламентни башчысы **Татьяна Егорова** бардыргъанды. Кенгеше РФ-ни Кырыал Думасыны депутаты **Геккиланы Заур** да къатышанды.

Бек алгъя Татьяна Егорова жыйылыу къыралгъа, республика гъа да къыйын кезиуде бардырылгъанын, Запад Россейге къажау тургъанын хатасындан халкъла аралы эм экономика политика осалгъа кетгенлерин чертгенди.

- Аны бла бирге уа къыралыбыз гъа къажау информация уруш ачхандыла. Битеу бу затла жарсytмай къоймайдыла. Алай не къыйын кезиуде да бизни кёп миллетти халкъыбыз биригиулюкню, бир бирге билеклик этиуню юлгюсүн көргөзтгенди. Ол а уллу жетишмени, айнану мурдоруду. Бюгюн да биз халкъыбызын бирлигин чачар кюч болмагъанын, озгъан ёмюрлөгө хурмет этгенин эм шёндүгө заманны, жалынчакъсызыгъыбызын сакъларгъа къолундан келлигин көргөзтююлюбозе ишексизме.

Къыралыбыз къыйын болумгъа тюшген адамлагъа къуру сёзледе угъай, ишде болушанды. Барбыз да мамырлыкъыны, ырахматлыкъыны излейбиз, алай шёндю алаты жаланда къыралыбызын къоркъусузлугъун, жалынчакъсызыгъыбызын жалчытсакъ жетишрикбиз. Аны ююн бюгюн хар бирибиз да жерибизде бу затланы болдуур ючон къолдан келгенин этергө борчлубуз,-дегенди Татьяна Борисовна.

Кадрла

Ызы bla повесткагъа кёчгендиле. Биринчиден, Нальчик, Чегем, Прохладна, Терек, Бахсан, Урван сюд районланы бир-бир участкаларыны жаращдырычу сүзүлгендиле. Бу къулукълағы Аслан Лигидов, Аслан Савкуев, Алим Хачев, Алимбек Хуштов, Замир Шогенов, Ислам Шогенов тийшили көрүлгендиле. Депутат-

ланы жаращдырычу судьялагъа кандидатла бла КъМР-ни Баш сюдюно таматасы **Олег Богатырев** шагырей этгенди.

Конституция

«РФ-ни субъекттеринде власть органланы ишлерин къураууну битеулю принциплерини юсунден» федерал закон къабыл көрүлгени бла байламлы КъМР-ни Конституцияна төзетиулес жаращдырылгъандыла. Аланы Парламентни депутаттарыны къаумуу хазырлагъанды.

Законодательство, жер-жерли самоуправленияны соруулары жаны бла комитетни башчысы **Борис Мальбахов** аңылатханыча, төзетиулес жаращдырылгъандыла. Аланы Парламентни депутаттарыны къаумуу хазырлагъанды.

Депутатланы ишлери бла полномочиялары да тохташдырылгъандыла. Конституцияны жангыредакциясында Парламентни депутаттары федерал законлада белгиленгөн борчланы толтуургъа, салыннган чеклени бузмазгъа кереклиси шарт белгиленгендиле.

Борис Мальбахов билдиргенич, Конституцияга төзетиулес бла байламлы 24 республикалы за-

коннага төрлениулес кийирилдиле, бирея уа кююн тас этеди. «Биринчи окъуулудан сора проект жууаплы органланы къараууну энттага бир кере бериллики», -дегенди ол.

Депутатта Конституцияга төзетиулес жанлы къол көтүргендиле.

Законопроект эки окъуулуда къабыл көрүлгендиле.

КъМР-ни Административ бузукъукъланы кодексини 9.2-чи статьясына төзетиулес да хазыр этилгендиле. Аланы Жамаат къоркъусузлукъ эм коррупцияга къажау комитетни депутаттары жаращдырылгъандыла. Аны башчысыны орунбасары **Ахмед Есенкуловну** айтханына кёре, муниципал районда бла шахар округда административ комиссияны къаумуу алада Жамаат палатаны келечилери кийирилгө керекдиле. «Бу башламчылыкъны КъМР-ни Жамаат палатасы бергенди. Ол административ бузукъукъланы сюзген кезиуде законлукъуну, жамаат контроллью игилдиригө онг берилди», -деп аңылатханды ол.

«Транспорт налогу юсунден»

Экономика

«КъМР-де муниципал къулукъну юсунден» республикалы законнага төзетиулес да сюзюлгендиле. Борис Мальбаховну айтханына кёре, законнага 26-2-чи статья кийирилдиле. Анда уа муниципал къулукъчу иш берүүчүнен коммерциялы болмагъан организацияяга хакъызыз башчылыкъ этиуге ыразылыкъ альууну низами белгиленеди. «Алай ала партиялагъа, муниципал къурулуда профсоюзлагъа неда айырлыу комиссияны аппаратына киригө эркин болмагъанларын айтырчады», -дегенди ол.

эм «Организацияны мюлкүнө налогу юсунден» республикалы законлагъа төзетиулес эки окъуулуда сюзюлгендиле. Финансла министр **Елена Лисун** аңылатханыча, ала РФ-ни Налог кодекси эмдэ федерал законла бла келишдирилдиле. «РФ-ни субъекттеринде организацияны мюлкүнө налог базаны энчи низамгъа кёре тохташдырыгъа эркинлик берилген объектлени жеринде тепдирилмеген тизмеси көнгертилдиле. Анга жашау жүртла, гаражла, къурулушу бошалмагъан мекямла эм башхала кийирилгендиле», -дегенди министр.

генлөгө дай хазырларгъа эркинлик берилгендиле.

«Гюйланы Даниял» бла **Инал Машуков** КъМР-ни Парламентини жаш төлү палатасыны къаумудан болжалдан алгъя кетгендиле. Ол жаш депутатта ишлерин алышханлары бла байламлыды.

Жыйылыуда РФ-ни Юстиция министерстосуну КъМР-де Управлениясы былтыр тамамлагъан ишини эсеплери да чыгъарылгъанды. Депутатланы аны бла ведомству башчысы **Күжонланы Жантемир** шагырей этгендиле. Ол газети көлпө номеринде басмаланырыкъады.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

СЕССИЯ

Битеу белгиленгөн ишле тамамланырыкъыда

Нальчик шахар округну Жер-жерли самоуправление советини сессиясында сёлеше, шахарны башчысы **Таймураз Ахохов** Нальчикни тап халгъа

келириу жаны бла программалада белгиленгөн жумушланы толтуруу андан ары бардырыллыгъыны юсунден айтханды. Дагыда ол республикалызыны ара шахары хар жаны бла да тынчлыкъы эмдэ айбат болур ючон къолдан келгенин аямаз-

лыкъларына ышандырыгъанды.

Алайды да, быйыл мында жети жамаат тийре тап халгъа келтирлилди. Ала барысы да 2021 жылда шахарчылары сайлау тизмелерине киргендиле. Аладан экиси – Университеттин аллында бла Гагарин орамда скверле – тизмени башына тюшгендиле. Алай КъМР-ни Башчысы **Казбек Коковну** башламчылыгъы эмдэ себеплиги бла жети скверни бла жамаат тийрени тапланырыгъа оноу этилгендиле. Жангысолу тийреле Къабарты-Малкъарны 100-жыллыгъына жаращдырылып бошалыкъыда эмдэ шахарчылагъа ахшы сауға боллукъуда.

Нальчикчилени башха тюрлениулес да сакълайдыла. Сёз ююн, Хасанияны кёпюрүндөн башлап Кешоков орамгъа дери тапланырыу ишле бардырыллыкъыда. Ол тюрлениулес Нальчик черекни курорт кесеги да кирлиди. Алай бла паркны энишгедеги кесегин да хайырланып, баш кесегинден ауулрукъуни бираз азайтыргъа къолдан келлиди.

Терренкургъа да къатылмай къаллыкъ тюйюлдю. Анда кёпле сойгөн саулукъу жолчукъ – 1000 тапка – тапланырыллыкъыды.

Пенсия фонд

Сабийлерин жангызлай ёсдюргөнлөгө

8-16-жыллыкъ сабийлерин жангызлай ёсдюргөн аталаға не аналағы кыяралы жанындан ай сайын социал болушлукъ этилди, Къабарты-Малкъарда аны ёлчеми 7 184 сомду. Аны файдалары тургъан регионларында адамга жашау этергө керекли ахчаны эм аз ёлчеминден кёп болмагъанла алыргъа эркиндиле. Аны тергер ююн, бир жылгъа тюшгендиле. Аны тюшгендиле тепдирилмеген тизмеси көнгертилдиле. Анга жашау жүртла, гаражла, къурулушу бошалмагъан мекямла эм башхала кийирилгендиле», -дегенди министр.

Пособие былай болумлада берилди: 8-16-жыллыкъ сабийни жангыз атасы неда анысы ёсдюргөн, башхасы да ёлген неда белгисиз тас болгъан эс, тууѓаныны юсунден шагыттың кыргызстанда жазылмай эс эм анга алиментле төлөнене эселе. Сабий, анга къарагъан да Россейде жашаргъа керекдиле, аланы тепдирилген, тепди-

рилмеген мюлкleri да белгиленгөн излемпен озмазгъа тийишилди.

Ол талай болумда төлөнмезге боллукъду, сёз ююн, заявленияда данийледе халат жиберилсе неда документле жетишмеселе, былай болумлада аланы беш кюнню ичинде келтирлигө жарайды. Пособияны алыргъа излеген адамны ата-ана эркинликлери сыйырылгъан неда тюрмеге олтургъан эселе, сабийге 17 жылтолъян эс – ахча берилилк тюйюлдю. Баланы интернатдан ююрге алып, сора артха къайтаргъанлагъа да болушлукъын бу тюрлюсю тыйыллыкъыды.

Сабийлерин жангызлай ёсдюргөнлөгө тийишилди пособияланы юслеринден бютюн толу информацийы фондунда сайтында https://pfr.gov.ru/grazhdanam/singles_family_with_chi ссылка бла кирил алыргъа боллукъду.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

ТЮБЕШИУ

Назмула окъугъандыла, тепсегендиле

Бу күнледе Владимир Вороков атлы КъМР-ни Культура фондунда бизни республикада жашагъан бирси халкълана мильт жамаат организацияларыны келечилери да жыйылып, тюбешиу озгъанды. Ол «Мени тилим – мени жаным!» деген ат bla къуралгъанды эмда «Шүёхлукъын тагылары» деген фестивальны чеклениде бардырылгъанды. Аны хурметли къонакълары уа Россейни халкъ артисткасы Наталья Гасташева, Россейни сыйлы артисткасы эм КъЧР-ни халкъ артисткасы Таукенланы Галина болгъандыла.

Жыйылгъанланы аралында сёлеше, сагъынылгъан фондну таматасы Люаза Макоева хар халкъ да кесини тили эмда мильт энчиликлери bla сейир болгъанын, ол башхалыкъланы хайырлары bla уа бизни барбызыны да көз къарамыбыз көнгергенин эсгертигенді. Ата-бабаладан бери да тёллюлден тёллюлөгө эм багъалы байлыкъча къала келген хазнаны, тас этип къоймай, андан ары сакълауна, айната да барынуна магъанасын чертгенді.

Тюбешиуню кезиуюнде адам санлары аз болгъан халкъланы ана тиллерин сакълау жаны bla проблемаларыны юсюндөн да айтлыгъанды. Сөз ююн, белгили

журналистибиз Ботталаны Мухтар да сёлешгенді аны юсюндөн. Ол жаш заманында Расул Гамзатовну «Язык язы-

ку не враг» деген статьясын къалай сейир этип окъугъанын, анда айтлыгъан затла бююннгю жашауубузда да кертиликлерин ачыкълап тургъанларын чертгенді. Мильт адамланы араларында шүёхлукъ болса, аны кюю болса, аны халкъларыны культура-

Ана тил тас болса, мильт да жокъ боллугъун а кесини убых шүёхуну юсюндөн хапарлай, ангылатханды. Бююнлокде, жарсыуға, бу мильтенбиз деп айттырача адамла болгъанлыкъга, ала ёз тиллерин билмегенлерин, анда эртеден бери сёлешгендін инсан да болмагъанын эсгертип, хар бирибиз да кесибизни ана тилибизни билирге, андан сора да, аны бирсилеге юретириге да тийишили болгъаныбызын чертгенді.

Жаш тёлю ёз ана тилине тюшюнор эмда аны толусунлай ангылар ююн а ёсуп келгендеге аны эшитдиргендеги турууну магъанасы терен болгъанын белгилегенді. Сабийликден эшите турса, ол аны эсинде къаллыгъын, кеси

да аны жюрютгендөн боллугъун ангылатханды. Алай бла уа, тил да тас болмай, халкъ да айный барлыгъына ийнандыргъанды.

Ингирде мильт жамаат организацияларыны келечилери ёз халкъларыны ана тилле bla байламлы проблемаларын билдириленинден, ол затха жарсыгъанларындан сора да, назмула окъугъандыла, жырла айтхандыла. Жырланы уа мильт тепсеуле альша, ызы bla макъамла да эшитиле, мильт тиллени bla маданияларыны энчиликлерине, сейирликлерине эмда ариулукъларына тюбешиу дагъыда бир кере тюшюн-дүргенді.

МОКЪАЛАНЫ Зухара. Суратланы Элина КАРАЕВА алгъанды.

ЖАШ ТЁЛЮБЮЗ

Илмуда, искусство да жетишимли

Бююннгю ушакъ нёгерим тырныау-уучу Тёппеланы Рамазанны кызы Джамиляды. Аны биринчи кере мен социальный сетьледе көрүп, аламат жыр айттын жаратхан эдим. Ол туу-угъан жеризни ариулугъуна сийем-клиники ачыкълагъан жырны айта эди. Кючю ауазы, кертиси bla да, кёплени эслеринде къалгъанды. Андан сора уа ол закий Кайсынны назмусун инглиз тилде айтлып, тынгылаууланы жюре-клерине ыз тапхан эди.

Фахмулу къызыны юсюндөн артда толурактый информация сурагъанымда уа, ол филология илмуданы кандидатыды. Сөзсөз, быллай жаш адамларыны мильтебиз иғирек таныста ийишлidi.

Хар инсанны да мурдору юйорунде салынады дегенлик болмагъанча кертиди. Джамиляны юйору анга ашы юлгюдү. Ата bla ана эки къызлары билимли, окъуулула болурларына энчи магъана бере ёсдюргендиле. Школдан сора мени жигитим КъМКъУ-ну инглиз тил факультетине кирди. Аны салларыгъын а Джамиля 10-чу классда аңылагъан эди.

- Бизни хунерибизге көре клас-слагъя юлешгендиле. Мен а гуманитар ызыны сайлагъанмана. Инглиз тилни юсюндөн айтханда уа, аны 7 классдан башлап репетиторла bla окъугъанмана. Аны себепли школну бошагъан кезиуюмде ол тилде сёлешгендеме. Сора усталыкъ сайлар кезиуде көп сагъыш эте турмай, инглиз тил факультетге береме къагъыларымы, - деп эсгереди ол.

Школну да «алтыннга», бакалав-риятны, магистратураны да къызыл дипломгъя бошагъан къыз билимин андан ары ёсдюрүргө сюеди. Аны ол атламын атасы bla анасы да жаратып, ыразылыкъларын

билдирилениде. Рамазан Шамшудинович bla Тамара Магометовна билимге итиниулюкю бек жаратадыла. Джамиляны гитче эгечи Алсу да КъМКъУ-ну медицина факультетини студентиди. Сора тамата къызлары, аспирантуралы кирип, илму bla жашауулай байларгъя сюйгенине да ала бек къууландыла.

- Инглиз тил факультетде окъугъан кезиуюмде окъутхан педагогла Муртазланы Зурията, Дзасежева Лариса, Кимов Рашидге жюргөмиден ыспас этерге сюеме. Ала не жаны bla да эс таптыргъанлай, болушлукъ этгөнлөй тургъандыла, - дейди жигитим.

Аспирантурада уа Джамиляны илму таматасы белгили алимибиз Башийланы Светлана болгъанды.

Аны къолунда ол «Лингвокультурные особенности фольклорного песенного дискурса» (религиозные и эмоционально-чувственные концепты) деген темагъа кандидат диссертациясын 2020 жылда жетишимли къоруулагъанды.

Илму bla кюрешген кезиуюнде ол көп тюрлю халкъла аралы эм россей даражада бардырылгъан конференциялагъа къатыша тургъанды. Аны илму статьялары белгилүү журналлада басмаланыпдыла.

Аллында белгилегенимча, бююннгю жигитим жыр айттыу bla да кюрешди. Аны bla ушагъыбызын экинчи кесеги да анга жораланнганды. Сахнагъа биринчи атламларын а Джамиля сабий садда этгенді. Андагъы устаз, къызычыкъын хунери болгъанын эслеп, анасына анга эс бёлрюн тилегенді. Бир къаум замандан Тамара Магометовна къызын музика школъя береди. Джамиля аны фортециано жаны bla бошагъанды.

- Ары жюрю манга музика искусство да ангылаума болушанды. Алай вокал bla уа артда кесим кюрешип тебирегенме. Мен аламат ёнлери болгъан жырчыла Селин Дионну, Эмилини, Кристина Агилераны бек жаратама. Аланы ауазлары эсде къаладыла. Аланы жыр айттыуларына көре, кеси аллымы юрение келгенме, - дейди ол.

Джамиляны оюмна көре, адам бир затха жетиширге сюйсе, ол ыздан таймай, кюрешендей турургъа керекди. Жыр айттыуда да хал алайды. Биринчи, экинчи кере болмаса, ююнчю кере муратынга жетесе.

- Эсимдеди, бешинчи классда окъугъан кезиуюмде «ЭльбрусOID» журналда Байрамукъланы Фатиматны «Ана тилим» деген назмусунан макъам къуашырып, «Таулан» жыр къау-

умну студиясында жыр жаздыргъан эдим. Сора аны bla Нальчикде бир жыр эришиуге да къатышханма. Андан сора Тырныаузуну Маданият юйонде Хасан Шерховнан эстрада-вокал кружогуна да жюрюгеме. Ол бизге фонограммала да жаза эди. Отарлары Керимни «Кавказ. Малкъарым» деген назмусун жыр этгеме. Аны да хазырларгъа ол болушанды. Бек уллу сюмеклик bla эсгереме къачан да ол кезиуюн, - дейди къыз.

Илму bla кюрешген кезиуюнде Джамиляны музикагъа артыкъ көп заман бёлүр онгу болушанды. Алай арт жылны ичинде уа ол ана тилибизде юч жыр хазырларгъанды. Мен оюм этгенден, аман көрюмдю түйюлдю. Ала туугъан жеризни, кёчгүнчюлюкю эмда аналагъа жораланнган жырладыла. Сөз ююн, Зумакъулланы Танзилияны «Анам» деген назмусунан көре этилген жырын жигитими аны инстаграмда аккаунтунда эшитиргэ боллукъду.

Ол инглиз тилде да назму тагъып, жыр этерге да бек сюеди. Жууукъ заманда биз аланы да эшитирбиз деп ийнанабыз.

Барыбыз да билгендөн, Джамиляны фахмулу жаш адамла республикадан тышына кетерге бек сюедиле. Нек дегендө уллу шахарлада онгла асламдыла. Алай таулу къызын аллай акъылы жокъду. Ол туугъан жеринде хайыр келтире, миллетини атын бийик даражада тута ишлер муратлыды.

Шёндю ол КъМКъУ-ну илму къулукъчусуду. Дағыда көп болмай КъМР-ни Башчысында Жаш тёлю советни къауумуна сайланнганды. Аны себепли кесини борчун халкъына хайыр келтире, аны сейирлерин къоруулай ишлеуде көреди.

ТАППАСХАНЛАНЫ Аминат.

ТАЛПЫНЫУЛУКЪ

Жюрекледе ышаныулукъну жилтинин ышыра

Медицинаны жолун жюрек талпындулары бла сайлап, буюнлюкде саулай дунияны да апчытхан жукъгъян аурудан къыйналғанлагъа болушлуқъ эти, аланы кеслеринден, жууукъ-ахлупарындан да ыспасха тийиши бола ишлеген жашларыбыз, къызыларыбыз да аз тюйюлдөле. Аладан бирди Мурзаланы Зулиха да.

Чертип айтсакъ, ол саулукъ сакълауда пульмонология ызыны сайлагъанды. Республикасыда бу жаны бла специалистле азлыкъ этедиле. Бусагъатда уа, барыбыз да билгенликден, аллай билимлери болгъан врачла коронавирусха къажау кюрешде бютюнда бек кереклиди.

Зулиха буюнлюкде Нальчикде Республикалы сабий клиника больницидан пульмонология бёллюмюно врачыды. Шёндю уа ол биринчи номерли клиника больницида ковидден ауругъан сабийлеке болушлуқъ этер ююн деп къошакъ халда ачылгъан жетинчи бёллюмде ишлейди.

Жашчыкъланы-къызычыкъланы араларында да коронавирусдан сора бек къыйналғанланы жанларын сакълап къалыу артыкъ тынч болмагъанын ангылата, ушакъ нёгерим ишден юиге келсе да, акылы анда турғынан айтады. Алгъарақъда онтёртжыллыкъ къызычыкъны жашауна уллу къоркъуу болуп турғынан, персоналгъа аны ююн кюреширге тюшгенин жашырмай, ол иги болуп, аны юиге ашыргъан кезиудеги сезимин а бир заманда унтузмазлыгъын да. Аллай чакъладан сора уа, аны аллында кон не бек къыйналсанг да, тамбла ишге жангырып, мен болушмасам ким этерикди да деген акыл бла келирге къарыу тапханын да хапарлайды.

Эндиге дери да Муртазланы къызылары жукъгъан ауруну биринчи толкъунунда Республикалы сабий клиника больницидан мурдорунда ачылгъан эм къоркъуул инфекциялагъа бакъгъан

госпитальда ишлегенди. Быллай госпиталь мында коронавирусну экинчи толкъунунда къуралгъан кезиуде уа тётр айны ичинде, аргыянын-къыйналғанына къарамай, билимин да аямай, бери тюшгендеге битеу да билген амаллары бла болушлуқъну тапдыргъанды.

Кесине да ол кезиуде бу ауруу жугъуп, къыйналған да этгенди. Алай эсе да, бир кесек иги болгъанлай, ишине къайтып, саусузлагъа эс тапдыргъанлай тургъанды. Бу жаны бла салгъан къыйыны ююн а Республиканы Башчысы Казбек Коковну Ыразылыкъ къагъытына да тийиши болгъанды.

Зулиха эм ариу жерлеребизден биринде -Элбрус посёлкада туугъанды. Школну да мында жаланда «бешледе» таусханды. ЕГЭ-леде токъсан балланы алып, Къабарты-Малкъар къырал университетни медицина факультетини «Багъы иш» бёллюмюне киргенди.

Университетде да ол айырмалы окъуғанды. Ызы бла интернатураны,

ординатураны да буюнлюкде кеси ишлеп турған сабий клиника больницидан мурдорунда ётгенди. Алай эсе да, саулукъ сакълауну къайсы ызын сайлап къоярына уа аслам бёллюмюно ишин кёрүп, артда КъМКъУ-ну сабий ауруула, аначылыкъ эмда гинекология кафедрасыны башчысы Жетишланы Рашит педиатриядан лекцияла берген кезиуде тюшюнненди.

Алай бла алтынчы курсну таусуп, андан ары билимин педиатрия жаны бла ёсдюргенди. Ординатурада болгъанында уа экишер айны, сёз ююн, нефрологиядан, кардиологиядан дегенча, бёллюмлек жюрүй, аланы таматалары бла багъыу къалай бардырылгъанына къарагъанды эмда тюшюнненди. Кезиу пульмонология бёллюмгэ жетгенинде уа, ол мындағы коллективни, анга башчылыкъ этген врачны пациентлөгө, аны бойсунуунда ишлегенлөгө да къайтыргъанын жаратады.

Баям, къайсы жаш адамны да къадарында аллай бир болум аны андан ары жашаууну, бардырылышы ишини жолун ызлай болур. Алай бла ординатураны таусуп, Зулиха ишге кирип къалырны аллында анга белгили эмда уллу сынамлары болгъан профессионалладан аслам затха тюшюннөргө кереклигине ийнанып, Москвагъа кетеди. Къыралыбызыны ара шахарында И.М. Сеченов атты биринчи медицина къырал университетни мурдорунда сабий клиника больницидан пульмонология бёллюмюн сайлап, ары тётр айны ичинде жюрүйдю.

Мында Москванды штатда болмагъан баш сабий специалисти-пульмонологу Александр Борисович Малаховдан, бирси белгили врачладан, профессионалладан юренип, алдан билим алып, къалай ишлегенлерин кёрүп, ауругъа къалай багъаргъа, къаллай амалны эмда методиканы хайырланаңырға, къайсы дарманны не заманда сайларгъа дегенча затлагъа тюшюнүп,

андан сертификат да алып къайтханды.

Кертиди, таулу къызгъа анда иш да бергенди. Алай ол республикада бу жаны бла специалистле жетишмегенлерин кёре, ангылай да тургъанлай, анда къалалмагъанды. Ызына къайтып келгенинде уа аны таматада врачи Людмила Жаксетовна Гусалова ишге алады. Андан бери уа Зулиха оғырыда сағынылгъан больницида бет жарыкълы уруна, сабийлени саулукъларына къайтыргъанлай келеди.

Буюнлюкде ол алтынчы жаш специалист болгъанына да къарамай, Россейни педиаторларыны союзуна келечисиди. Союз жыл сайын да Москва-да бардыргъан съездлөгө къатышмай къалмайды. Андан сора да, Россейни пульмонологларыны конференцияларына барады эмда биллай тюбешиуде бирсилени сынамларына тюшюн, кесини ишинде хайырлансыра аслам затха да юйренеди.

Врач кызыны бош заманы алай кёп къалмай эседе да, ол гитчелигинден да сейир китапланы окуууну жаратады. Ол соймекликке уа аны атасы Суфиян юретгенди. Кертиди, сабий абаданладан нени кёрсө, анга тюшюнмей къалмайды. Юйюрде уа китапланы почта бла жаздырытп, алай алып да тургъандыла. Суфиян а, кеси врач болмагъанлыкъга, медицина литератураны кёп окууѓанды эмда бу жаны бла аслам затны билген да этгенди.

Баш заманы аз къала эседе да, Зулиха сайлаууна сокъуралмайды. Белгилегенибизча, ишден юиге келсе да, къыйналып тургъан саусузларыны халлерин соргъанлай, тынгысызланнгандай турады. Эрттенликде больницида уа эм алгъа аланы жокълайды.

Мен бардыргъан иш да биреуге керекди деген сезим а бютюнда кёлленип ишлерге, жанги амаллары да излерге къарыу береди.

МОКЪАЛАНЫ Зухура.

КЁРМЮЧ

Байламлыкъла эм итиниулюк

Экинчи марта Суратлау искустволаны А.Л. Ткаченко атты музейинде «Адыгэ псалъе» газетни фотокорреспонденти, РФ-ни Журналистлерини биригиуюн келечиси Элина Караеваны энчи кёрмючю ачылгъанды.

Элина белгили суратчыды. Ол Владивостокда, Махачкалада «Башхала», Таллиннде «Кавказны тиширылары», Москвада «Энчилекни излеу» деген эм башха уллу проектеге къатышханды. «Энчи ыз» («Свой стиль») биригиуюн келечисиди.

-Бояула бла абстракция суратла ишлегенлени дуниялары манга не заманда да сейир эди. Бу кёрмючде суратларым абстракцияны дуниясына сейириме шагъатлыкъ этедиле, - дейди суратчы къыз кеси уа.

Шёндүге дери да аны энчи кёрмючлери къуралгъандыла, къол ызы да башхаладан айырмалы болгъанын белгилерчады. Сёз ююн, эшиклини сурат алычу кёп магъаналы белгича кёреди. Кертиси бла да, не затды эшик? Башха дуниягъа - бир сыйфат, юйню иеси ким болгъанын айтханы - экинчи магъанасы, ёмюрю, заманы юсюнден да кёп зат билдиргени - ююнчю бети...

Кёпдюле магъанала, бетле биз кюн сайын кёрген эшиклини бирди. Тбилиси, Стамбулну, Бакуну, Лондонну, Риганы, Таллинни, Каирни юйлерини эшиклини бир бирлерине ушамайдыла, хар бири кесини жерини, къыралыны, ёмюрюю, халкъыны тарыхына бла байламлыдыла.

Караева бос кёрүннен затланы жанларын сезеди. Адамны юйюн биринчи эм ахыр атламлары, кюн сайын ишден сора кесини жашау журтуна къайтыуу: хар жолдан - эшик бла! Эшиклини жол нёгерлериниздиле: сакълагъанла, ызыбыздан къарагъанла...

Элина эшиклини, терезелени кёрюмдюлери бла сюжетле къурайды.

Эски, кир-кипчик болгъан жерде атылып тургъан терезеле, эшикли... ала алгъын тёлюнүүледиле, адамланы да, аланы терезелери-эшиклини да кеслерини бир шарт кезиулери барды. Аны ююн биллай суратлагъа къарай, биз мудах болабыз.

Суратчы эски юйледе хар затны да эслейди: хуналары оюлгъанын, эшиклини жабылгъанын, ала дуниядан, тюз адамча, кете тургъанларын сезидиртеди. Таулупа бош айтмайдыла: «Сени жауунгу эшиги жабылсын», - деп. Элина Караева юйлени, эшиклини, терезелени суратлап, адамны юсюнден сагъышларын кёргюздеди. Бизни жашауубуз, ёмюрююз, къадарыбыз къалай ушайдыла юйлени, терезелени къадарларына...

Бир затны жазып, окууучуну башха затхана эсин бурдургъан амалгъа литературада аллюзия дейдиле. Элина Караеваны суратлары да аллайладыла: аланы баш муратлары хар затны да жер башында бир кезиу болгъанын, жаны болгъан, болмагъан затла да кюнден-кюннеге эскиленингелерин къартайгъанларын кете баргъанларын кёргюздиле.

Кёрмюч 14 марта дери бардырыллыкъды.

БАЙСЫЛАНЫ Марзият.

Эришиупе

Мария Ласицкенени муратлары

Олимпиаданы бийикгө секириуден чемпиону Мария Ласицкене кёп болмай Россейни Москвада ётген чемпионатында ююнчю жерни алгъанды. Аны сылтаун ангылата, ол бир ай мындан алгъа ауругъаны алыкъа кесин билдирип тургъанын айтханды. «Бююн мен битеу кочюмю осылыкъене. Мени ююн жарсыгъанла сау болсунла, ала мени кёллендирдиле. Мындан ары жарауланы кёбейте барыргъады эмда ауругъунчукъ болгъан къарыууму къайтарыргъады муратым», - дегенди Мария чемпионатдан сора.

Дуниянын чемпионатына къатышырыгъыны бла къаллыгъыны юсюнден соруугъа жуап берсе, ол: «Келир заманда не боллугъун айтталыкъ тюйолме, жаланда жараула эттерге сюеме. Анга уа алыкъа къарыуум барды. Жараула, жараула, жаланда жараула. Тамбла не боллугъун акиши да билмейди», - дегенди спортуу кызы.

Дуниянын чемпионаты Белградда 18-20 марта ётерикди.

СЁЗ – КЮМЮШ, ЖЫР – АЛТЫН

Халкыбызда «Сёз – кюмюш, жыр – алтын», - деп наорт сёз барды. Не төрлю сынаулада да миллетибизни тарыхында жыр аны жол нёгери болгъанлай келеди. Баям, ол бар искустволадан да алтага туугъанды. Адам күууанчын, жарсыуун да жюрекден келген сёзге макъям тагъып, алай айта келеди узакъ ёмюрледен бери да. Эртте заманлада ол оттүрлү иш бла кюрешгенлени бир атлары барды – халкъ жырчыла. Алагъа берилген сыйны, намысны ызы бюгюн да күумагъанды, жашап турады. Алайды, адамны жюргөн къозгъагъан ариу санат, жашаучу, ёмюрлюкю.

Бюгюн малкъар халкъны мындан узакълада да танылгъан фахмулу жырчы жашлары, къызлары да бардыла. Бу сыйлы күн аладан бир къаумуна ыразылыгъыбызын айтыр оң чыкъгъанды да, аны бла хайрланайыкъ.

Малкъар жыр искуство бла байламлы сёз айтханда, Къулиланы Къайсын атлы къырал театрны актрисасы, Къабарты-Малкъарны, Къарачай-Черкесни да сыйлы артисткасы **Мамайланы Мухаммедни къызы Жангоразланы Фатиманы** атын сагынмай къоялмайса. Фатима ГИТИС-ни актёр бёльюмюн бошагъанды. Фахмулу артист болгъандан сора да, Фатима жырчыды. Эртеги жырчылача – кеси макъям салгъан, кеси жыр айтхан. Аны жырлары эстрадабызгъа къууат къошадыла, аны бютонда жарыкъ, магъаналы этедиле.

Фатима жазгъан макъамла къалай

эсе да башындан келип къаладыла аны акылына. Ол Кязимни, Къайсынны, Танзилияны, Бертни, Мусукаланы Сакинатны, Ахматланы Любаны, Табакъойланы Мухтарны, Атабийланы Аминатны, Созайланы Ахматны сёзлериине да этгенди жырла. Аны макъамлары поэтерибизни назму тизгинлери бла бир болуп, тынгылат турсанг, эрикдирмеген, сейирлик чыгъармала түтүрдүрдү.

Фатиманы автор жырларыны концерти республикада уллу байрамгъа айланычуду дайым. Аны «Сюеме сени», «Къыш эди», «Къарачай», «Сени жарыгъынг», «Мени Малкъарым», «Сен кетип бара эдинг» эм башха жырлары жыр искуствобузгъа жангы жарыкъ, жангы илхам къошхандыла.

Къабардокъланы Магометни къызы Зухура, жаланда малкъар эстрадада угъай, Россейни кенглеринде, андан тышында да уллу залланы кесине тынгылатхан сейир ауазлы жарыкъ жулдузладан бириди. Ол Хасанияда туугъанды. Жырлап сабийликден башлагъанды. Школ кезиуде Хасанияда Зухура къатышмай, бир төрлю бир жыйылы ётмегендидерге боллукъду. Нёгерлери анга «Эдит Пиаф» деп да андан атагъандыла.

Зухура алгъа Къабарты-Малкъарны культура эм искуство колледжинде Россейни сыйлы артисткасы Тау-

кенланы Галинаны къолунда, ызы бла Москвада Гнесинле атлы россей академияны академиялы бёльюмюнде окъугъанды. 2008 жылда уа Петрозаводскда Гран-Прини жюри анга тийишили көргенди.

Жырчы къызы Москвагъа барып, анда окъургъа кирирге дегенде, жыр айтыу конкурс бек уллу болгъанына не сёз. Алай а Зухура ары бийик балла алып, алай киргени – табийгъат берген фахмуну ёсдюрю алай магъаналыды.

Гнесинле атлы россей академияны Зухура 2017 жылда бошагъанды. Аны башай туруп, Петрозаводскда Россейни искуство жаны бла вузларыны выпускниклерини араларында баргъан эришиуде Зухура биринчи жерге тийиши болгъанды. Алай бла магистратурада беш бюджет жерден бири анга жетгенди. Артда Зухураны Сакт-Петербургда Марининский театрьга стажировкагъа чакъыргъандыла.

Къабардокъланы Зухура кёп төрлю жыр айтады, ала ана тилде, башха тилледе да хычыуундула. Музыкагъа бла жыргъа тил, башха чекле да жокъудула. Ол айтып, «Айжаякъ», «Къарачай», «Анала», «Исламей» эм башха жырлары сюйоп тынгылайбыз.

Дагъыда бир сюйген иши барды Зухураны – тиллеге юрениу. Ол француз, италиялы тилледе да сёлешеди. Бусагъатда Зухура АБШ-да Флорида штатда Флорида Сити шахарда жашайды.

Герокъаланы Муратны къызы Халимат жырчы къызларыбызын алатырларында барады. Хар жыргъа энчи магъана салгъан ёню, саңнада кесин жюрютю халы, сыйфаты да – тауу къызыны юлгюсю.

Халимат беш жылында жырлап башлагъанды. Огъары Малкъарда

школда окъугъан заманында конкурс-лагъа, концертлөгө къатышып, школну сыйын жакълап түргъанды. Мектепни бошагъанлай, искустволаны Шимал –Кавказ къырал институтунда В.Кайцуковну къолунда окъугъанды. Жырларгъа юретгени бла къалмай, ол аны кеси ишлеп түргъан республикалы Музыка театрьга келтиргенди. Бусагъатда Халимат анда солисткады.

Халимат не төрлю жамаат ишлөгө да тири къатышады. «Элбрусоидни» ишчилери малкъар тилге көчюргөн «Мулан» бла «Рапунцель» деген сабий кинолада да жырлайды ол.

Бусагъатда Халимат бизни «Атынг эшилилп турады», «Мени халкъым», «Тойчулагъа», «Анам», «Иги сёз», «Сюймеклик көпюрю», «Сен а кетесе узакъ», «Той алгыыш» эм башха жырлары бла къуандырады.

«Уча, къарылгъач озар, жырласа, булбул озар», - дейдиле таулупа. Халимат бизни булбулубузду.

Атмырзаланы Исмайылны къызы Жанна Тырнаузды түргъанды. Школну бошагъанлай, 1991 жылда Нальчикде музыка училищеге киргенди. Уруну жолун Тырнаузды Маданият юйде кружокну таматасы болуп башлагъанды. 1995 жылда Искусстволаны Шимал-Кавказ къырал искуствола институтунда Жанатайла-

ны Исмайылны къолунда окъугъанды. Ол заманынды жырчы къызы жашаунда бек насыплы кезиүгө санайды.

«Эжиу этедиле къаяла» деген жыр фестивальда сахнагъа ол Отарланы Омар бла чыкъгъанды эм анда маҳтаулу да болгъанды! Ол айтхылыкъ адам-

ны таныгъаны аны бюгюн да къуандырады. Анда окъуй түргъанлай, Жаннаны Саратовуу консерваториясына ийгендиле. Анда да окъугъанды бир къаум заманы. Юйге къайтхандан арысында уа Тырнауузуну культура юйунде көпчюлюкю маданият секторуна таматалыкъ этип түргъанды.

2005 жылда аны республиканы Маданият министерстосуна чакъырып, Музыка театрьга алғанда. Ол анда 2012 жылгъа дери солистка болуп түргъанды. Жырчы романслада, классикада бек ачханды фахмусун.

Атмырзаланы Жанна бюгюнледе Тырнауузуну Маданият юйунде вокал-театр студияны таматасыды. Анга жырларгъа юренирге бешжыллыкъ сабийледен башлап, онжети жыллары болгъанлагъа дери жюрийдүле.

Жаннаны айтыуунда «Сакълайма» (Чегетде ёсген субай наратча...) деген къараачай халкъ жыргъа ненча кере тынгыласант да, жангыдан-жангы сезимле туудурады ол. Жырчы къыз сёзлерин, музыкасын да кеси жазып, «Анам», «Сени излей», «Сёз», «Солуу ала», «Тюш» деген эм башха жырла бла къуандыргъанды бизни. Ол «Smile» деген интернет приложенияда инглиз, къазах, чечен тилледе да жырлайды.

Созайланы Эдуардны къызы Наталья (сахна аты Нату) жыр устапланы араларында жарыкъ жаннган жулдузладан бириди. Ол Акъ-Сууда ёсгенди, анда школну тауусханды. Жырларгъа сабийлекден сюйгендиди, биринчи кере сахнагъа Акъ-Сууда Маданият юйню директору Созайланы Заурбекни юретиую, таукеллиги бла чыкъгъанды. Къабарты-Малкъар къы-

рал университетти финансла бла кредит бёльюмюнде окъугъан заманында, «Амикс» жыр театрьга жюрюндөнди. Уллу эстрада сахнагъа да Наталья аны къурамында чыкъгъанды.

Болсада терк окъуна «Тауч, бирч...» деген аламат жыры бла малкъар, къараачай тынгылаучуланы чексиз къуандыргъанды. Андан сора да, ол «Нёгерим», «Атам», «Чакъырама сени», «Алтын», «Келмединг, көрмединг», «Къайдаса?», «Малкъарда той?», «Ийнарла» деген аламат жырла айтады.

Сахна артист Созайланы Нату дагъыда ариулукъында устасыды – визажист болуп да ишлейди.

МУСУКАЛАНЫ Сакинат.

СПОРТ

Уфадан – хорламла bla

Республиканы Спорт министерство-су билдиригенине көре, бу күнледе Башкъортостаны Уфа шахарында каратеден «Олимпийские надежды» деген Битеуроссей эришиүле ётгенди. Ары Россейни жыйырма төгүз субъектинден 1500-ден аслам спортучук къатышанды.

Къабарты-Малкъар Республикадан анда личное кумитэ деген категорияда биринчи жерни Эмир Блиев (30 кг), Аскер Губашиев (30 кг), Глашланы Муслим (40 кг) эм Идар Мезов (55 кг) алгъандыла.

Экинчи жер – Арнэлла Губашиевада

(42 кг) эм Матвей Глицинский (67 кг). Ючюнчю жерге уа Байсыланы Султан (30 кг), Этезланы Алана (32 кг), Дэвид Ифраимов (63 кг), Ислам Шомахов (60 кг) тийишли болгъандыла.

Командалы кумитэде уа алтын майданлы 8-9 жыл къаумуда Байсыланы Султан, Эмир Блиев эм Артур Казанчев алгъандыла. Дағыда «алтыннга» 12-13 жыл къаумуда Залиханланы Аиша бла Арнэлла Губашиева тийишли болгъандыла. Экинчи жерни 10-11 жыл къаумуда уа Лепшокланы Саид бла Аскер Губашиев алгъандыла.

ДОДУЛАНЫ Мадина.

2022 жылда марта беш ууахты намаз къылышуну заманы

Айны күнлери	Эрттен намаз	Күннү чыкъгъан заманы	Тюш намаз	Экинди намаз	Ашхам намаз	Жассы намаз
1	Геюрге күн	05:12	06:42	12:28	15:32	17:58
2	Бараз күн	05:10	06:40	12:28	15:33	17:59
3	Орта күн	05:09	06:39	12:28	15:34	18:00
4	Байрым күн	05:07	06:37	12:28	15:35	18:01
5	Шабат күн	05:05	06:35	12:27	15:35	18:03
6	Ыйых күн	05:03	06:33	12:27	15:36	18:04
7	Баш күн	05:02	06:32	12:27	15:37	18:05
8	Геюрге күн	05:00	06:30	12:27	15:38	18:06
9	Бараз күн	04:58	06:28	12:26	15:39	18:08
10	Орта күн	04:57	06:27	12:26	15:39	18:09
11	Байрым күн	04:55	06:25	12:26	15:40	18:10
12	Шабат күн	04:53	06:23	12:26	15:41	18:11
13	Ыйых күн	04:51	06:21	12:26	15:41	18:13
14	Баш күн	04:50	06:20	12:25	15:42	18:14
15	Геюрге күн	04:48	06:18	12:25	15:43	18:15
16	Бараз күн	04:46	06:16	12:25	15:44	18:16
17	Орта күн	04:44	06:14	12:24	15:44	18:17
18	Байрым күн	04:42	06:12	12:24	15:45	18:19
19	Шабат күн	04:40	06:10	12:24	15:46	18:19
20	Ыйых күн	04:39	06:09	12:23	15:46	18:21
21	Баш күн	04:37	06:07	12:23	15:47	18:22
22	Геюрге күн	04:35	06:05	12:23	15:47	18:23
23	Бараз күн	04:33	06:03	12:23	15:48	18:25
24	Орта күн	04:32	06:02	12:22	15:49	18:26
25	Байрым күн	04:30	06:00	12:22	15:49	18:27
26	Шабат күн	04:28	05:58	12:22	15:50	18:28
27	Ыйых күн	04:26	05:56	12:21	15:50	18:29
28	Баш күн	04:24	05:54	12:21	15:50	18:31
29	Геюрге күн	04:23	05:53	12:21	15:51	18:32
30	Бараз күн	04:21	05:51	12:20	15:52	18:33
31	Орта күн	04:19	05:49	12:20	15:53	18:34

КъМР-ни Муслийманларыны дин управлениясы.

Эсгертиу

Жалгъян хапарлагъя шийнанмагъыз

Шёндюю дунияда информация, алгъынча, жаланда телевидение неда радио бла келип къалмайды, аны асламын биз Интернетден алабыз. Анда уа тозню бла терсни айыргъан бек къыйынды. Нек дегенде андагы сайла бла ресурсла асламысында бир кишиге да жууаплы түйюлдюле. Женгиллик оздурсала да, «болду, унтуулду» деп къояргъя ёчдюле. Аманлыкъыла къурагъан интернет-сайтланы юслеринден айттай да къоярыкъ.

«Война с фейками» (<https://войнасфейками.рф>) деген проект аллай терс, къаугала къозгъагъан хапарланы ачыкълайды. Аны къурагъанла, кеслерли бардыргъан ишни юсюнден былай жазады: «Биз политика бла кюрешмейбиз. Бу проектни талай телеграм-каналны башчылары бирлешип башлагъанбыз. Россейге къажау информациялар уруш ачылганын кёрюп, Украина да эмда Донбассда бола турған ишлени юсюнден терс, ётюрюк хапарланы ачыкъ этерге, аны адамларыбызгъа билдиригэ кюрешбиз. Аманлыкъыла «банкла жабыллыкъыда» деп ётюрюклени жайып, адамла уа алагъа ийнанып, абызырап, банкоматлагъа чабышханлары иги түйюлду – иш алай болмазын соебиз. Аны себепли хар ётюрюкни жик-жиги бла тинтип, тюзюн тышына чыгъарып турлукубзу».

Юлгүге андан бир-еки къысха материал келтирейик.

Ётюрюк: Россейни Ара банкы адамларын вкладларын тыйып, ахчаны аскерге жибериргэ сюеди.

Эсепле

Сансызлыкъ хамағъя келтирмей къоймайды

«Жаяу адам. Жаяу ётерге эркин этилген жер» профилактика жумушланы кезиуюнде жолда жюрюуну жорукъларына 770-ден аслам бузукълукъ этилгени ачыкъланинганды.

Бу иш жолда къыйын болумланы азайтыр мурат бла къуралгъанды. 10 күннү ичинде къырал автоинспекторлор жолда жорукъларына 779 бузукълукъ этигендерин тохташыргъандыла. Аладан 414-сүн жаяу адамла этигендиле. 350-си жолда жаяу ётерге эркин жерледе адамлагъа жол бермегенлери бла байламлыдыла.

Хурметли водительле! Къырал автоинспекторлор жолда уллу кёллюлюкъ, низамсызлыкъ хатагъя келтиргенин эсгертидиле. Машиналы тохтатхан алай тынч түйюлду, анда бир ненча минут керекди. Алай адамны жашауу бир такъыйкъягъа юзюлюп къалады!

Жаяу адамны эркинликleri бла бирге борчлары да бардыла. Ала жолда жюрюуну жорукъларында жазылыпдыла. Сөзге, аны 4.3-чи пунктуна тийишлилекде, жолдан жаланда эркин этилген жерде ётерге жарайды. Алай чек жокъ эсе уа, бир тюрлю буруу, чалман, башха чырмай болмагъан жерде барыргъа жарайды.

Дагъыда жорукъланы 4.5-чи пунктуна белгиленнегенича, жолдан жаланда жууукъуда машина

Шёндюю уа билайды: Ара банк бизни къыралда финанс система тынгылы, ышаннгылы ишлеп турлукун 24 февральда окъуна билдиригендиле. Информация аны сайтында басмаланыпды: <https://www.cbr.ru/press/event/?id=12710>. «Сбер», ВТБ, Альфа-Банк, «Открытие» эм башха банкла да хайырланычуланы сейирлерине эм уллу магъана бергенлерин, ишлерин да тыймай, жик-жиги бла бардырып турлукуларын билдиригендиле. Счёлтарындан ахча тешерге сюйгенлеге бир тюрлю чурум болмагъанын да чертгенди. Информацияны уа жаланда аланы кеслерини сайтларындан алыргъа, соруу бар эсе, алагъа сёлеширге чакъыргъандыла.

Ётюрюк: Украина да «Излейме сени» деген проект ишлейди. Ол къыралны сотовый номерлеринден бизни гражданлагъа жазып, «адамыгъыз тас болгъан эсе, ары кирип да кёрюгюз, аны юсюнден хапар анда табаргъа боллукъусуз», дейдиле.

Тюзю: Ол проектни хыйлачыла къурагъандыла. Умутлары – сизни ахчагъызы эмда паспортугузуну сураты.

Алады да, хар айтылгъаннга ийнанып къалмагъыз. Абери болгъанды деп бир жерде окъугъан эсегиз, аны юсюнден башха жерледе да информация излегиз. Игиси уа – арсалы болуп айланмай, толу хапарны официальный интернет-сайтлагъа къарап билигиз.

УЛБАШЛАНЫ Мурат.

Басмагъа ТИКАЛАНЫ Фатима хазырларынаны.

Къонакъбайлыкъ – ахшы ышаныбыз

Тыш адамгъа жарыкъ бетли тюбеу малкъарлыланы ышанларындан бириди. Эл-Тюбюнде жашагъан Жазаланы Индира анга ахшы юлгюдю. «Booking» деген халкъла аралы турист сервис bla бай-

лары солуу излейди. Бирле жылы къыраллагъа кетедиле, башхаланы жүреклери уа тауланы излейдиле. Аллайланы саны уа күндөн-күннеге ёсса барады. Адамла юйюрлери бла солууну бек сюедиле. Биз-

юйюно юлгюсүнде кёребиз: къабыргъалада кийизле тагъылып, аммаладан къалгъан кюбюрле, эски ундурукуль...

Турист сабыйчикле, абаданла да Индирани биргесине локтумла, хычинле этерге, бишлакъ жарашибыргъа да бек сюедиле. Битеу бу затла уа тыш адамлагъа болмагъанча сейирдиле. Чегем тарыны табийгъаты уа неден да тамаша. Къонакъла тёгерекде айланып келирге уа, юйюно иеси алана халкъыбыз-

жашагъанланы быллай тюрлю туризмни айнтыуగъа итиниулюкери болургъа керекди деп, алай сагъыш этеме.

Дагъыда Жазаланы Индирани арбазында жыл санлары 200-ден атлагъан эски таулу юйле да сакъланнганыла. Аны мураты ол къуруулушланы алгъыннги халлерине келтирингеди. Кёп болмай ара шахардан келген блогер ол юйледен бирини юсюнден кесини видеосунда хапарлагъанды. Анда халкъыбызын

ламлыкъда ишлей, ол кесини ишин къураялгъанды.

Бююнлюкде республикада туризмни айнтыхан таулула жашагъан ауузладыла деп таукел айтталыкъбыз. Тёгерекде күдүретни сакълап, аны тыш къыралладача тап хайырлана билиу бек магъналыды. Былайда туризмни «Этнотуризм» деген ызыны юсюнден айтама. Шёндю анга не менне деген къыралда да аслам эс бёледиле. Нек дегенде адам улу шёндюгюлю жашаудан бираз эрикгенча кёрюнеди. Уллу шахарладан адамла таула, черекле болгъан таза табийгъатха къачаргъа излейдиле. Жарым жылны неда жылны къазауатда ишлекендөн сора, алана чарх-

ге сейир да болур, алай тау эллери бизге келгинчи, бирбүр сабийле ийнекни, эчкини, къойну кёрген да этмейдиле.

Этнотуризм бла кюрешгендө алыкъын алай кёп туюн-юлдюле, болсада бардыла. Индира да ынналадан къалгъан халде ююн тутуп, таулуланы аш-суулары, жашау турмушлары бла келген туристлени шагырыр этеди. Аны социальный сетьледе ак-каунтлары да бардыла. Бу иш бла ол бек сюйюп кюрешгени эсленеди.

Кёп болмай жашау турмуш къалай болгъаныны юсюнден къысха ролик да алдырылгъанды. Анда биз узакъ тау элде 30-40 жыл алгъа жашау къалай болгъанын Индирани

ны миллет ашарыкълары бла сакълайды.

Таулу тиширыну хар къонагъы да анга ыразылыкъларын билдиримей кетмейди. Малкъар халкъыны келгеннеге ариу къарай билгенини, сыйлай билгенини юсюнден а кёп айтыла келеди. Индира да анга ахшы юлгюдю. Жазаланы къызгъа къарап, таулада

озгъан ёмюрледе къуруулушуну энчиликтерин кёрюп онг сакъланнганы.

Къалай да болсун, жашагъан жерибиз къаллай уллу сауға болуп тюшенин унутмайыкъ бир такъыйкъагъа да...

ТАППАСХАНЛАНЫ Аминат. СУРАТЛАДА: Индира къонакъ сабийле бла; таулу отоуда.

Къайда солургъа боллукъду

REGNUM информация агентство 8 марта байрам кюнлеринде россейли тишириула сайлагъан жерлени тизмесин басмалагъанды. Соруула берилгенлени асламысы - 22 процента - байрам кюнледе Ялтада солургъа мурат этгенлерин айтхандыла. 15 процента уа - Сочини, 13 процента - Санкт-Петербургнү сайлагъандыла. Бу тизме солуу отоуланы алгъадан алгъанланы тергеу бла кюрешген Tvil.ru биргиину шартларына кёре жарашибырылгъанды.

Тизмеге дагыда тишириула солургъа сюйген Россейни 10 курорту киргендиди: Кемерово областьда Шерегеш (11%), Пятигорск (10%), Сузdal (8%), Казан (7%), Новосибирск (6%), Петрозаводск (5%) бла Тула (4%).

Tvil.ru тегеулерине кёре, Пятигорска солугъанлагъа азыракъ къоранчла этерге тюшерикди. Анда фатарны багъасы бир күннеге 1,1 минг сомдан башланады. Суздалда уа коттедж ююн 13 минг сомдан кёп төлөргө тюшерикди.

Россейли шахарлада бир сүткагъа арендағы алыннган отоуланы орталыкъ багъалары былайды: Ялтада — 4308 сом, Сочиде — 2965 сом, Санкт-Петербургда — 3742 сом, Гаграда — 2707 сом, Кисловодска — 2353 сом, Калининграда — 2699 сом, Москвада — 3326 сом, Казанда - 3006 сом, Волгоградда — 3079 сом, Осташковда — 6297 сом.

СЁЗБЕР

ЭНИНЕ: 4.КъМР-ни сыйлы журналисти Холланы ... . 7. Жазыучу Шауаланы ... . 8. Гюллени патчахы. 9. Жырчы Гергъокаланы ... . 11. Сохан тамырлы гюл. 12. Суулу жерледе ёсген гюл. 13. «Сюемиди, сюймиди?» - деп, аны билдириген гюл. 15. Биринчи кырдыкны дунния бла бир гитче кюнчукледен толтургъан гюл. 16. Жырчы, Къабарты-Малкъарны, Россейни да культурааларыны сыйлы күллукъусу Таукенланы ...

ЁРЕСИНЕ: 1. Жырчы, актриса, КъМР-ни, КъЧР-ни да сыйлы артисти Мамайланы... . 2. Радио-

журналист, поэт Ахматланы ... . 3. КъМР-ни сыйлы журналисти, телевиденияда малкъар бериулени бёлюмюню таматасы Мишаланы ... . 5. КъМР-ни, КъЧР-ни да халкъ поэти Зумакулланы .... 6. Шакыбыетли гюл. 10. КъМР-ни сыйлы артисткасы Токумаланы ... . 12. Медицина илмулданы доктору, Къабарты-Малкъарда аллергоцентрии ачхан Хутуйланы ... . 14. Кёп жылланы республиканы Башчысыны кенгешчиси болуп тургъан таулу къызы Уяналаны ... .

ГАЗЕТИН 21-ЧИ НОМЕРИНДЕ БАСМАЛАННГАН СЁЗБЕРНИ ЖУУАПЛАРЫ:

ЭНИНЕ: 3. Боракъ. 8. Гыллыучу. 9. Къармашуу. 10. Дастанхан. 14. Адакъа. 17. Жанлы. 19. Гыранча. 21. Ачыкъол. 22. Сакълыкъ. 23. Макъам. 24. Талкъы. 25. Чууана. 28. Къасмакъ. 30. Алдагъан. 31. Къанлы. 32. Къырла. 35. Залыкъылды. 38. Сынжырла. 39. Агъартхан. 40. Жылыу.

ЁРЕСИНЕ: 1. Чомарт. 2. Малкъар. 4. Жыйымдыкъ. 5. Къуран. 6. Орман. 7. Сыйлылыкъ. 11. Аркъан. 12. Акъылманла. 13. Тансыкълыкъ. 15. Къытайлы. 16. Учхалау. 18. Учхун. 20. Сынау. 26. Аначылыкъ. 27. Балыкъ. 29. Сылтыран. 33. Къаура. 34. Аджар. 36. ышаныу. 37. ышарыу.

Учредительле: Къабарты-Малкъар Республиканы Парламенти бла Правительствосу

Баш редактор

КЪОНАКЪЛАНЫ Хасан

РЕДКОЛЛЕГИЯ:

ТЕКУЛАНЫ Хая (баш редакторну орунбасары), ЖАНГУРАЗЛАНЫ Нажабат (баш редакторну орунбасары), ТОКЪЛУЛАНЫ Борис (жуаплы секретарь), МУСУКАЛАНЫ Сакинат, ТИКАЛАНЫ Фатима, ТРАМЛАНЫ Зухура, УЛБАШЛАНЫ Мурат.

ТЕЛЕФОНЛА:

Редакторну приёмный - 42-63-01. Баш редакторну орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82. Жууаплы секретарь - 40-03-24.

Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.

Газет Басманды эм асламы информацийы эркинликтерин къоруулай жаны бла Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 2016 жылда 19 декемвриде регистрация этилгенди.

Регистрация номер — ПИ № ТУ07-00118. Индекс - II 5893

Газети басмагъа "КъМР-Медиа" ГКУ-ну компьютер службасы хазыр этгенди.

Газет "Издательство "Южный регион" ООО-ны типографиясында басмаланнганды. Ставрополь край, Ессентуки ш., Никольский орам, 5а

Номерге графикке кёре

19.00 сагъатда къол салынады.

20.00 сагъатда къол салыннганды.

ГАЗЕТИН НОМЕРИН ЧЫГЪАРГЪАНЛА:

Жангоразланы Нажабат - дежурный редактор, Кучукланы Сафият, Кетенчиланы Зульфия - жууаплы секретарыны орунбасарлары; Зезаланы Лиза (1,2,3,4-чу бетле), Мокъаланы Зухура (9,10-чу бетле), Ахматланы Люза (11,12-чи бетле) - корректорла.

Тиражы 1682 экз. Заказ № 430

Багъасы эркиндиги.

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шаҳар, Ленин атты проспект, 5

электронный почтасы: elbor_50@mail.ru